

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Triumful adevărului

(+). Sacra Congregație a Sf. Oficiu, cu data 5 Iulie c., a ridicat osânda ce o rostise la 29 Decembrie 1926 asupra ziarului L'Action Française și, implicit, și asupra întregel mișcări acționiste, al cărei suflet era Ch. Maurras, scriitor vestit, polemist temut și neîntrecut răscolitor de suflete. Osânda din chestie e dintre cele care au avut cel mai mare răsunet nu numai în Franța, unde mișcarea era susținută până și de o mulțime de preoți, călugări, vâdicți și chiar și cardinali, ci pe întreg rotogolul pământului. Action Française însemna în 1926 o forță extraordinară și multă lume se aștepta ca gestul roman din Decembrie al aceluia an să provoace un adevărat dezastru pentru legăturile dintre catolicii francezi și Roma papală.

Adevărat că cel lovit în primul rând de măsurile Sf. Oficiu au raportat violent și tre-verențios prin organul lor ce n'a încetat să apară, deși a fost pus la Index. Dar rupțura visată nu s'au produs. Cler și mireni, cu neînsemnate abateri, au dat câștig de cauză Romei și s'a plecat în fața hotărârilor acestui for suprem care, fără nici o căutare la față, și fără să se lase impresionat de fraze frumos sunătoare, a demascat lipsa de credință și de morală creștină ce se ascundea sub scripturi diafane și se împodobia cu haina răpitoare a latinității și a naționalismului, făcând în aceeași vreme, pentru circumstanță, temenele catolicismului. Apucătura însă n'a prins. Dela postul său de veghe, Pius XI a văzut mai bine ca oricine ce se pregătește în ascuns și la vreme potrivită a spus cuvântul potrivit.

După doisprezece ani și mai bine de sbucium zadarnic împotriva acestui cuvânt și după chinuitoare meditații asupra lămuririlor ce s'au dat între timp matadorii Acțiunii Franceze: Leon Daudet, Ch. Maurras, Maurice Pujol ș. a., au semnat, în ziua de 19 Iunie c., o declarație de fiască supunere față de Preafer. Părinte Pius XII cerând — cum ceruseră și lui Pius XI, la 20 Noembrie 1928 — să ridice osânda ce apasă asupra ziarului (și destigur că și asupra mișcării) în fruntea cărui stau. Mărturisind că regretă cele trecute, dau „Părintelui care deține Chelle milei și ale dreptății” asigurările cele mai solemne că pe viitor: „In tot ce privește în deosebi doctrina, toți aceea dintre noi cari sunt catolici, reprobând tot ce s'a putat să fie scris dânsii eronat, resping în întregime orice principiu sau teorie care ar fi potrivnice învățăturii Bisericii Catolice, învățătura pentru care mărturisim cu toți cel mai profund respect”. — E tocmai ceea ce așteptase în toată vremea și așteaptă totdeauna Roma sf. Petre dela toți și dela toate și mai ales dela cei mlruiți cu darul geniului, și al talentului.

Griji de vară

Problema pastorală a elevilor în vacanță — Școli și internate
confesionale — Cultivarea vocațiilor preoțești

(—) Ostenite și toropite de căldură, școlile dorm în pace. S'au risipit în toate părțile, prin sate și cătune, valorile de tinerețe și gălăgie care le-au dat viață zece luni de zile.

Deodată cu vacanța școlară, o problemă nouă bate la ușile grijilor pastorale. O nouă datorie.

Din an în an, crește în satele noastre numărul celor ce iau drumul școlilor dela orașe, încărcăți cu nădejdi de aur ale unui viitor mai bun. Când se întorc, vara, la vetrele părintești, hainele și uniformele lor peștrițe nu se mai pierd, neobservate, în covorul înflorit al portului țărănesc. Ci formează grupuri bine marcate și tot mai închegate. Petrecerea lor de 2-3 luni în lumea satului constituie un element nou, de cea mai mare importanță pentru păstorul sufletesc. Fiindcă ea lasă urme adânci atât în inimile școlarilor trecători cât și a credincioșilor statornici în comună. În bine ori în rău, deopotrivă. Depinde de drumul pe care apucă, de rostul pe care-l știu da timpul de odihnă și recreare, de felul cum se încadrează în viața comunității din sânul căreia au răsărit, de ale cărei legături însă se rup din ce în ce mai mult.

Lăsați de capul lor, tinerii foarte greu se vor ținea pe calea cea bună. Libertatea îi îmbată. Lipsa de ocupație, adaogată la sburdălnicia vârstei, este o mare primejdie. Vacanța, cu toate ispitele ei, în loc să le dea vigoare și sănătate sporită, foarte adese este prilej de moleșală, de întunecare sufletească, de pierzare morală. Iar pentru sufletul satului, această pildă de trândăvie păcătoasă constituie un germen de disoluție și stricare.

Din prima zi, preotul este acela care trebuie să intervină, să prevină și să îndrumeze. Mai mult decât părinții înșiși, el are această datorie. Fiindcă părinții, vara, nu sunt acasă. Nici nu mai au, adese, destulă autoritate peste „domnișorii” mai mari, cari știu atâtea carte. Preotul trebuie să fie adevăratul „părinte”. El cunoaște perfect procesul ce se desbăte în mințile tineretului școlar și știe vorbi pe limba lui. Are și autoritatea pe care i-o dă misiunea lui divină. El trebuie să ia în mână, prin urmare — cu tact și prudență înfinită, fără să arate și fără să se simtă — nu numai supravegherea, ci conducerea efectivă a tineretului școlar în vacanță. Să câștige, prin bunăvoință, prin interesul ce-l va arăta mereu, nu numai încrederea și respectul, ci și dragostea acestor suflete totdeauna dornice de prietenia unui frate mai mare și înțelegător. În felul acesta nu-l va fi greu, apoi, să-l ferească de căderi și de sminteli, să-l învețe a umplea

bine zilele de odihnă adunând soare în corp și în suflet, încadrându-se cu folos în munca de înălțare culturală a satului ca și în truda gospodărească a părinților. Ii va învăța, pe deasupra, să rămână strâns legați de sufletul vieții țărănești, bogăția cărui trebuie s'o înțeleagă și s'o iubească din zi în zi tot mai mult. Ii va încopia mai ales în viața religioasă a comunei, făcând din ei tot atâtea pilde edificatoare pentru mulțimea fără carte a satului.

Nu numai interesul imediat al vieții sufletești din parohie pretinde dela preot această grijă, plină de greutate și de sacrificiu. Ci și un interes mai înalt, de ordin național și bisericesc. Tineretul școlar de astăzi constituie doar pătura intelectuală, conducătoare de mâine. — În deosebi, dintre elevii de azi se vor recruta și viitorii preoți ai altarelor noastre. Ei trebuie căutați, găsiți, încurajați, cultivați de pe acum. Nimeni nu e mai chemat și mai capabil să zărească raza de lumină a vocațiilor preoțești decât preotul însuși. Și dacă astăzi începe a se vorbi de oarecare criză a chemărilor, de greutate în recrutarea candidaților la slujba sfântă, de sigur că răspunderea o poartă, în bună parte cel puțin, parohii cari n'au dat destulă atențiune acestei probleme de importanță vitală.

Tot în vederea acestor scopuri naționale și bisericești mai înalte, preotul trebuie să fie și sfetnicul cel mai autorizat al părinților cari își duc copiii la școală. În sufletul lor simplu lucrurile se învălmășesc și capătă, de atâtea ori, înfățișeri ireale. Privesc unilateral și de multeori greșit. Preotul trebuie să-i lumineze. Pe toți în comun, și pe singuratici. Nu va uita, în deosebi, să infiltreze în minți și în inimi dragostea pentru școala confesională. Care e bună pentru sat, ca școala primară; dar e tot așa de necesară și pentru treptele de mai sus. Și pentru aceste grade, școala confesională are climatul sănătos al culmilor evanghelice, aici există armonia necesară între carte și viață, aci este mediul prielnic creșterii caracterelor ce se oțelesc în energiile moralei creștine.

De aceea trebuie să fim nespuse de veseli că, din mila Domnului și din jertfele marilor înaintași, avem o serie de astfel de așezăminte educative. Să profităm de ele cu bucurie și cu grabă.

Și să nu uităm nici pe elevii noștri cari, cu toată bunăvoința, nu pot cerceta aceste instituturi ale familiei noastre religioase, ci sunt nevoiți să rămână în școlile de stat ale atâtor orașe și orășele. Trebuie neapărat să le sărim și lor în ajutor. Să influențăm cât mai curând,

cel puțin în centrele mari școlare unde numărul elevilor de credința noastră este foarte mare, (Cluj, Turda, Târgu-Mureș, Sighet, Satu-Mare, Zălau, Alba-Iulia etc.) *internate bune*, puse sub conducere destoinică, în care viața să se organizeze și educația să se facă în spiritul credinței noastre. Agru are de mult această preocupare. N'am înregistrat totuși până acum nici o realizare. Care să fie cauza? Organizațiile agriste și reuniunile de femei din centrele respective ar trebui să-și facă un titlu de mândrie din a trece fără întârziere la faptă în această direcție. Intreprinderea nu-i nici pe departe atât de grea, cât va fi de folositoare. Se înțelege de sine însă, că aceste organizații parohiale trebuiesc animate și pornite la muncă. Cine altul decât nu preotul e chemat și dator să fie sufletul, inițiatorul, animatorul acestor asociațiuni?

Iată tot atâtea probleme și datorii preoștii ce răsar din perspectiva școlilor care azi dorm spre a se deschide iarăși ca mâine. Să le privim în față cu înțelegătoare iubire și să căutăm a le face față cu râvnă și generozitate evanghelică.

Păgânizarea Reichului german. Hitlerismul urmărește metodic descreștinarea Germaniei. Presa, școala, puterea de stat întreagă urmărește acest scop. Sfera de influință și de penetrație a Bisericii se restrânge tot mai mult. Iar pentru a potoli dorul firesc după puterea tainică a religiei, nazismul fură câte ceva din ceremonialul bisericesc, căutând să dea înfățișare sacră scâlciturilor păgâne pe care vrea să le învie. Grotescul și ridicolul sunt rezultatul acestor încercări caricaturale.

Deosebită grijă are guvernul german să scoată cu totul *căsdoria* de sub puterea Bisericii. Intr'o „scrisoare din Germania”, publicată în „Tribuna” din 27-7-39, d. Dr. Ion Gărovină arată ultimele trăznăi de acest fel. „Ceremonialul cununilor în Germania — scrie dsa — a pierdut întreg caracterul unui act religios și creștinesc. D. Reichsminister Frick

a dat un decret prin care poruncește cum trebuie încheiată o căsătorie”.

Iată cum: „Funcționarul oficiului stărilor civile trebuie să poarte o togă de culoare cafenie, ca uniforma partidului, cu mâneci largi, făcută așa ca să fie ca un »costum de judecător și preot«, pentru că el este, într'adevăr și prin haină, judecător și preot. »Ceremonia are să se facă în fața icoanei Führerului Hitler, ... care »trebuie denumit oficial drept vestitor al voinței lui Dumnezeu și a poporului german«. Se înțelege de sine, că »la încheierea actului oficial al căsătoriei se va elimina orice formalitate a cultului bisericesc«. După schimbul întrebărilor tradiționale și a răspunsurilor, funcționarul va exprima felicitări tinerilor căsătoriți și le va da, din partea Statului, drept cadou de nuntă un exemplar din „Mein Kampf”, (cartea lui Hitler) și un abonament gratuit pe o lună la un cotidian al Partidului.

Este numai firesc că toată presa nazistă este entuziasmată de aceste rândueți, prin care se dă, în sfârșit, căsătoriei „caracter național-socialist”. Doar „Schwarze Korps”, gazeta gărzii negre, are o mică rezervă: nu-i plăc mânecile largi și lungi dela toga funcționarilor stărilor civile. Este doar limpede, că aceasta este un rest de influință evreiască, această haină fiind „prototipul caftanului iudevesc”!

Iată ce probleme cumplite are regimul hitlerist în anul de grație 1939!

Procedeu greșit

Numesc așa felul cum unii frați ortodocși înțeleg a ne „converti” la ortodoxie, vrând prin asta să facă să dispară de pe meleagurile românești Biserica unită cu Roma verhovnicului Petru. Acestui procedeu îl zic ei mai nou „problema unirii bisericilor românești”. Că se urmărește distrugerea noastră, vedem cu toții.

După unirea noastră sub un singur stăpânitor, au crezut unii mai mari dintre ortodocși, că e timpul și că e de a lor datorință să săvârșească și unirea în credință. Noi încă

am dorit acest lucru din toate puterile noastre și ne-am arătat gata a ajuta cât mai mult la limpezirea adevărului pentru a putea călători curând, cu toții împreună, să ne bucurăm harul unirii bisericilor naționale. Doar noi-e felul la care ne trudim să ajungem două sute de ani și mai bine: să întregim Biserica Sionului românesc, sfășiată de ambiții politice. Apoi împrejurările de astăzi ne cersă ne-năm în jurul unui singur altar, ca astfel să înțelegem și lege să putem face față răului ce ne amenință.

Unirea bisericilor, unii din strana adevărată o vedeau apropiindu-se cu pași repezi, aceea au cerut să nu li-se odihnească oare până ce nu o vor vedea înfăptuită, ca să poată bucura de truda depusă și de roadele ei.

Că ce fel de unire înțeleg frații noștri iarăși o vedem prea bine. De aceea noi a trebuit de mult să ne dăm seama că nu avem cine sta de vorbă. Cei dornici de fală nu n'au lipsă de sprijinul nostru. Se crede de tari ca să poată face o unire, pe care o doresc s'o facă numai într'o latură, noi avem cu ce o ajuta. E vorba mai mult de convertire cu sila; numai numele i-ar fi și o

Că așa doresc frații, îi privește. Ce privește pe noi, e procedeu ce-l folosesc. Acesta ne privește foarte mult, fiindcă ne dă când îl aplică. Procedeu nu e cătuși de puțin creștinesc și de aceea nu-l putem suferi. Nu pot s'o știe că folosind așa metoda, nu-și putea vedea visul împlinit, chiar de li-rodde oasele în „apostolie”. Cununa învingătoare nu o vor vedea pe creștetul lor.

Prigoana face să ne depărtăm tot mai mult unii de alții. Nu să ne apropiem. Ce se observă și până acum. În chestiuni sufletești forța fizică nu are putere. Ba, se știe și că în suferință se oțelește credința. Trebuie să vadă și orbii că după atâta prigoană stau tot mai neclintii. Biserica unită e în înflorire în ciuda tuturor celor ce-i vorzile. E greșit să creadă cineva că prin călăuză — pe alocurea — ni s'au furat călăuzii dincioși, noi am fi slăbit. În toate cazurile

□ □ Foița „Unirii” □ □

Piu XII înainte de pontificatul său

de P. Yves de la Brière S. J.

4

III.

La reparația card. Pacelli în Vatican, cu titlul de prim-ministru al lui Pius XI, el află aci deja o mare schimbare care se produsese dela plecarea sa pentru München și Berlin. Chestiunea romană se rezolvase, micul Stat Pontifical al Cetății Vaticanului fusese constituit. Fericitul negociator al Acordurilor din Lateran a fost, pentru Sfântul Scaun și pe lângă Cardinalul Gasparri, propriul frate mai mare al fostului nunțiu din Germania, marchizul Francisc Pacelli. Până la moartea sa, survenită în 1935, acesta va îndeplini funcțiunile de Consilier de Stat al Cetății Vaticanului.

Desigur, nu s'a intrat prin aceasta într'o vârstă de aur care nu este din această lume. Știm cu toții câte mahniri a cunoscut cauza catolică în Italia dela reglementarea chestiunii romane. Inșă, fără îndoială, faptul încetării *disidlo-lui* celor șasezeci ani din urmă constituia, spre avantajul Sfântului-Scaun și a Italiei, o transformare de o însemnată decizie.

Activitatea cardinalului Secretar de Stat se confundă, de atunci începând, zilnic cu activitatea însăși a pontificatului lui Pius XI din ultima sa decadă.

Pertractările concordatului au redevenit o

ocupațiune care-l muncia pe principalul colaborator al Pontificatului. Pentru țările de limbă germană, acestea fură Concordatul cu Baden-ul (1932), Concordatul cu Imperiul (1933), Concordatul cu Austria (1933—1934). În ce privește Concordatul cu Baden-ul, cardinalul Pacelli nu ascundea vizitatorilor săi via satisfacție de a vedea în mod clar recunoscându-se, într'o țară germană, eficacitatea recentei bule *Deus scientiarum Dominus* asupra Facultății de teologie catolică la Universitatea Statului, precum și de a vedea definindu-se în mod limitativ materiile în privința cărora s'ar putea admite consultațiunea puterii civile înaintea promoțiilor episcopale. El povestea, în afară de aceea, cu mult umor cum catolicii din parlamentul Badenului au putut obține, pe dreptate, o majoritate finală de două voturi pentru ratificare. Povestea încă în ce fel a intrat în vigoare acelaș concordat cu Baden-ul, prin schimbul actelor de ratificare, după aceea prin publicarea imediată a unui număr special al *Buletinului Oficial*, chiar în dimineața zilei când trebuia să se îndeplinească substituția, la Karlsruhe, cu autoritățile regimului hitlerist, în locul autorităților regimului weimarian.

Vine după aceea Concordatul cu Imperiul german, negociat în 1933 de către cardinalul Pacelli cu Frantz von Papen, pe atunci vice-cancelar, pe baza lucrărilor elaborate deja cu multă răbdare de către Vatican și în Germania de mai mulți ani. Astăzi, când se vorbește de acest Concordat cu Imperiul, nu poți să înăbuși unele emoții de mahnire. Cu toate acestea,

cardinalul Pacelli (am auzit-o aceasta din gura sa) era convins că încheierea acestui concordat lateral a fost un bine și că Concordatul, în timp cât nu va fi revocat în mod formal, rămâne pentru Biserica în Germania o realitate de viitor. El se știa mai ales în această privință în potrivire de idei cu cardinalul Faulhaber din München. Niciodată, de fapt, dela Reședința mașinului protestantă încoace, instituțiile catolice n'au obținut, fie chiar numai pe hârtie, astfel de consfințire a dreptului lor public în întreaga Germanie. Textul concordatului este legală, căreia regimul hitlerist nu-i putea denege, în mod absolut, valoarea substancială. În afară de aceea vedem că textele concordatului supraviețuiesc regimurilor cari le-au încheiat și cari le-au violat.

În ce privește concordatul cu Austria, acesta a dat, în toate privințele, intereselor catolicismului satisfacțiunile cele mai complete. Faptul a fost așa de evident că Dollfuss, care a semnat Concordatul în 1933, n'a îndrăznit să-l supună votului Austriei republicane. În ratificarea fu îndeplinită și Concordatul în vigoare un an mai târziu, când regimul politic fu transformat prin crearea Statului unitar și federal al Austriei lui Dollfuss, de aceea a lui Schuschnig. Aceasta a fost situația în timpul prăbușirii acestei Austriei independente în 1938, prin înghițirea ei de către Imperiul hitlerist, când s'a consumat marea catastrofă rituală. Este inutil de a spune cari au fost petele îngrijorări ale cardinalului Pacelli

trămas parohiile mai puternice. Au plecat și pleacă totdeauna cei ca trestia. Stejarul ne aparțin. Ceva rău totuși s'a făcut: că atâtea parohii noi, cu o mână de creștini răpiți dela alții, le ține amărăta de țară pe spatele ei. Când avea țara alte necazuri.

Un lucru constatăm: Deși atâtea s'au trudit vrășmașii unirii, deși statul așa mare ajutor le-a dat, deși autoritatea civilă, așa deseori, contra legilor, a lucrat mână în mână cu ei contra noastră, rezultatul obținut de ei este așa de neînsemnat, încât este neobservat dacă-l comparăm cu progresul obținut de noi în ultimii ani pe țărâm spiritual. Întrebăm: ce s'ar fi petrecut dacă lucrurile s'ar fi desfășurat invers? Dacă preoșimea ortodoxă ar fi primit un timp salariu dela stat redus față de al preoșilor uniți? Dacă de multeori, în anumite servicii, și întreprinderi, se preferau uniții? Dacă se înființau episcopii și parohii unite în centrele curat ortodoxe și statul le susținea din bugetul lui? Dacă se îndreptau, cu ocaziunea serbărilor naționale, autoritățile, armata și școlile către bisericile noastre și se lăsau în umilință ale neuniților? Dacă cu preoșii militari, cu înzestrarea mănăstirilor, cu înfățetatea în toate, cu etc. etc. se proceda invers decum s'a procedat? Și dacă, după toate acestea, legile țării ce s'ar fi călcat în picioare, nu le-ar fi dat drept de cauză lor, întrebăm: unde s'ar fi ajuns până acum? Oare nu li-s'ar fi demoralizat credincioșii, cu păstorii în frunte? Oare nu eram mai aproape de unire? Acestea toate nouă ni-s'au întâmplat, la un mănunchiu de oameni și nu ne-am demoralizat. Ba suntem calmi și mai oțeliți în credința noastră.

Vor observa greșala cei vinovați și vor urma procedeu de până acum? Nu știm. Atâtea însă le putem șopti frățește la ureche: Să nu se bucure când nouă ni-se deneagă drepturile garantate de constituția țării. Să luăm de călăuză cartea Evangheliei lui Isus Hristos; să ne zicem și să ne tratăm ca frații, să dispară ura și dorul de a satisface ambițiunii deșarte. Așa apoi vom putea spera cu toții că vom putea întregi haina Sionului românesc. Altfel,

noi cei uniți cu biserica Romei, ne vom apăra și pe mai departe cu toată îndârjirea și în mijlocul amărăciunilor ne vom consola aducându-ne cât mai des aminte de cuvintele lui Isus: „In lume scârbe veți avea, dar îndrăzniți, eu am biruit lumea“; iar cei de-un sânge vor avea ocazie să vadă și să se convingă că prin prigonirea noastră nu vor ajuta nici cauza unirii celor două biserici românești, nici interesele neamului.

Pr. Ioan Cerghizan

Clipe sfinte și neuitate. Lumea satelor, mai mult ca cea a orașelor, ține nespuse de mult să-și aibă în mijlocul său, fie și numai pe scurtă vreme, pe Marele Păstor sufletesc: pe vlădica. Și dacă se întâmplă ca această petrecere arhierască să le aducă și binecuvântarea unor temelii de clădiri menite cultului, ori să sfințească lăcașuri de închinare deja ridicate și împodobite, bucuria lor e dintre acelea ce nu se mai uită niciodată.

De așa bucurie au avut parte în a doua jumătate a lunii acesteia (15—23 Iulie c.), bunii noștri credincioși din Livezi, Mihăileni, Făgețel, Coșna și Frumoasa din Părțile Seculzate, păstoriți de harnicul pâr. Avisalon Costea din Frumoasa. Incredințat de I. P. S. pâr. mitropolit Alexandru cu aceasta, Preasf. Ioan al Lugojului, însoțit din Blaj de pâr. Gh. Dănilă, canonic, Dr. Sept. Todoran, prof. de teologie și clericul absolvenți Grigore Sălăgeanu și Emil Crișanu, a plecat să sfințească noile biserici din parohiile pomenite. În drum spre Livezi la Toplița (gara frumos împodobită) e întâmpinat de pâr. Artemiu Boer, protopopul Gheorghenilor, la Hodoșa-Ciuc de d. Iosif Drimba, pref. județean, care-l va întovărăși pretutindenea pe înaltul ierarh, la Miercurea-Ciuc de Grigore Sasu, primar; la Frumoasa de d. Lenghel primpretor, d. Dumitru Doflea curator, de străjeri și străjerițe, iar la biserica satului de pâr. Avisalon Costea și de mulțime de popor, care l-a așteptat cu porți de triumf, călușeri și inimi calde ca, dealtfel, în toate locurile pe unde a

trecut și unde s'a oprit cel ce venia în numele Domnului.

Sfințirea bisericii din Livezi s'a făcut în 15—16 Iulie c. În 18 Iulie a avut loc binecuvântarea petrii fundamentale a bisericii din Mihăileni, tot atunci săvârșindu-se și un parastas pentru odihna sufletului Reginei Maria. Zilele de 19—21 Iulie au trecut cu târnosirea bisericii din Făgețel, într'o atmosferă dintre cele mai sărbătorești. Biserica din parohiamatre Frumoasa a fost sfințită cea din urmă, în 22—23 Iulie c. La toate serviciile divine a cuvântat, pe înțelesul tuturor, însuși Preasfințitul Ioan al Lugojului, care a și răspuns, tuturor întâmplărilor și a toastat la banchetele ce s'au dat cu aceste prilejuri solemne. Faptul că erau de față mai mulți preoși, mulțimile l-au folosit așa ca s'au împărțit de sf. Taină a spovedaniei și s'au cuminecat în număr impunător în toate centrele amintite. — Preotul harnic și păstorul bun, care este pâr. Avisalon Costea, are motive de permanentă mângăiere, văzându-și rodul ostenețelor sale și fericirea turmei binecredincioase, care i-a ascultat glasul și i-a dat și tot sprijinul ce-l putea da.

Telegrame. Congresului eparhial, ținut de Sf. Ilie la Copalnic Mănăstur, despre care s'a scris în numărul nostru trecut, Preasf. Valeriu al Orăziț i-a adresat, telegrafic, următoarele:

„*Implorăm binecuvântarea Domnului peste lucrările congresului, care să aducă roduri îmbelșugate.* Episcop VALERIU TRAIAN“.

Din congres s'au trimis două telegrame. Una Sfântului Părinte, pe calea Nunțiatului din București, alta Majestății Sale Regelui nostru. Textual, cele două telegrame sună așa:

Excelsel Nunțiatului Apostolice

București

Congresul General al Agrului Eparhiei Maramureșului, întrunit azi la Copalnic-Mănăstur roagă pe Exc. Voastră să tâlmăcească Preafericitului Părinte alipirea nestrămutată și iubirea fiercă a miilor săi de participanți cari, rugându-se pentru pacea lumii, cerșesc în genunchi

timpul fiecărui peripeții ale dramei austrice.

O altă negociere concordatară din același epocă, care i-a adus Papei Piu al XI-lea și cardinalului Pacelli o vie speranță, urmată de o vie decepțiune, a fost Concordatul Jugoslav, încheiat la Belgrad în 1935 de către Mgr.-ul Pellegrinetti și a cărui ratificare a eșuat după aceea în fața opozițiilor feroce. Acest Concordat ar fi înțins peste tot regatul mărit al Slavilor de Sud aceleași dispozițiuni esențiale și favorabile la cari cardinalul Pacelli, ne-aducem aminte, a contribuit ca să se negocieze, sub Piu al X-lea, cu Serbia dinainte de război, în calitate de colaborator al cardinalului Merry del Val.

Sfârșitul a fost mai fericit pentru alte câteva pertractări concordatate. E adevărat însă că de mai mică importanță. Acordul din 30 Mai 1932, adițional la Concordatul cu România, a reorganizat în mod favorabil regimul patrimoniului ecleziastic din Transilvania. Acordul din 24 Iulie 1937 a constituit pentru republica sud-americană a Equatorului, un *modus vivendi* care își are asemănarea cu diferite pacte Concordatate din Europa de astăzi. În fine, acordul din 25 Ianuarie 1938, adițional Concordatului cu Letonia, aduce o nouă dieceză în această țară și o Facultate de teologie catolică pe lângă Universitatea națională din Riga.

Pr. Iosif Stercociu

„Ce ne spun istoriografii uniți despre unire“

Pr. Dr. Ioan Stanciu

Așa este intitulat cap. IX în „Legea strămoșească“ a omonimului neunit dela Sibiu.

Mai înainte aduce în contra sfintei Uniri pe Simion Bărnuțiu, care are merit numai pentru progresul cultural și pentru emanciparea politică a poporului românesc, în materie de religie însă a greșit rău, căci a activat împotriva tuturor Confesiunilor creștine: „O reputațiune câștigată în luptele din Transilvania dela 1848 și 1849 nu putea să prefacă eroarea în adevăr, fanatismul în umanitate, despotismul în școală liberală. Și dacă Simion Bărnuțiu s'a alunecat pe această cale falșă, tocmai numele lui ne-a provocat a-l combate și a-i respinge eroarea, pentruca nu sub bandiera acestui nume cunoscut de Români să se introducă contrabanda neadevărului“ (vezi Titu Maiorescu, *Contra Școlii Bărnuțiu*, Iași, 1868 p. 48). Iar la pag. 11 zice că după ideile lui Bărnuțiu: „religiunea creștină este periculoasă și trebuie înlocuită cu cultul păgân al Romanilor“; iar la pag. 16 zice că Bărnuțiu considera religiunea creștină: „o plagă, pe care trebuie să o urască națiunea; preoții creștini sunt speculanți ai sufletelor, sfinții Petru și Pavel, Ioan Gură de aur etc. sunt niște jidovi și greci necunoscuți, cărora n'ar fi trebuit să le facem biserici, și tendința noastră trebuie să fie de a ne scăpa de acest jug al servituiții sufletești“. Pe acest Bărnuțiu l-a adus în contra

sfintei Uniri Nicolae Densușanu, protopresbiterul neunit Manegufu, cărora li-se unește și omonimul. — Totuși Bărnuțiu ca om politic în discursul din 1848 pe Câmpul Libertății din Blaj a declarat că nu se atinge „de natura cea dogmatică a Uniunii“. Ci pe el îl privește numai cea națională.

În locul al 2-lea aduce pe Șincai în contra sfintei Uniri, dar luați aminte dela început, căci și aci umblă cu falș. Iată cum scrie la pag. 82—83: „Marele cronicar Gh. Șincai ne scrie despre unire: Atanasie mergând la Viena a primit un lanț de aur la grumaz, acesta i a fost toată mergerea înainte, că tocmai cum lucră dracul, de caută voia omului, până ce-l aduce la păcat, apoi îl poartă pe unde vrea, așa a făcut și cu vlădica până când l-a apucat în cursă... Bucuros s'ar lăsa de unire ca aceasta, dar nu-l lasă. De a mâncat sărat, beie, că advărat i-or umplea paharul“ (vezi Șincai v. III p. 189). Așa dar omonimul susține că acest text este al lui Șincai.

Acum, iubite cititorule, deschide, te rog, Cronică lui Șincai v. III. p. 203 la anul 1701 unde vei citi așa: „Nu te mira așa dară, că Cerei Mihail... așa scrie despre Vlădica Atanasie: „Și mergând la Viena a primit un lanț de aur la grumaz, acesta i-a fost toată mergerea înainte, că tocmai precum lucră dracul, de caută voia omului, până ce-l aduce la păcat, apoi îl poartă pe unde vrea, așa a făcut și cu vlădica până când l-a apucat în cursă, pentrucă popistașii cu toată șiala îl cinsteau până atunci, iar după aceea i-au luat toată ocărnuirea din mână și

Binecuvântarea apostolică. Episcopul RUSU, Președinte FLORENT MIHALYI.

Majestății Sale Regelui CAROL II

București

Asociația Generală a Românilor Uniți din Eparhia Maramureșului, întrunită azi în Congres la Copalnic-Mănăstur e fericită a putea spori bucuria de praznic prin omagiile ce vine să aștearnă la treptele Tronului, asigurând pe Majestatea Voastră de devotamentul său neclintit gata oricând pentru orice jertfe spre binele țării și neamului. Episcop RUSU, Președinte FLORENT MIHALYI.

Știri mărunte

I. P. S. S. PĂR. MITROPOLIT ALEXANDRU s'a reîntors la reședință, alaltăieri; joi, după amiază, venind dela Calimănești, unde a fost în căutare de sănătate.

Personale. Preaven. Ordinariat mitropolitan a făcut mai nou următoarele schimbări în sânul clerului eparhial: *păr. Eugen Ciungan* Directorul canc. metropolitane, a fost numit asesor consistorial; *Vasile Pinte* din Bolintineni a fost trecut la Găbud; *Beniamin Maior* din Merisori la Maiorești; *Victor Neamțu* din Șoroștin la Slimnic; *Martin Socactu* din Dumitra la Șoroștin; *Ioan Mișcotu* din Lăzărești la Sebeș, (vicariatul Făgăraș); *Octavian Fullcea* din Mărgineni la Hârșeni; *Gheorghe Man*, nouhirotonit a fost numit la Rachig; *Emil Damlan* din Filpișul mic, a fost trecut la Filpișul mare; *Aurel Aldea* din Chesler la Mihăileni; *Eugen Păltineanu* din Chinari la Valea Largă B.; *Ioan Șarlea* din Ohaba la Doștat; *Emil Bordean* nouhirotonit, a fost numit la Șaroș; *Petru Dobrea* nouhirotonit, la Posmuș; *Roman Husar* nouhirotonit, la Baraolt; *Traian Popa*, preot disponibil, din Podeni, a fost numit admn. paroh. la Uzulchioi la Bazargic (dist. București); *Eugen Arieșan* din Ditrău, a fost distins cu titlul de viceprotopop onorar, iar *Ioan Pol* din Fănațe, de unde *Ioan Mihai* a trecut la a fost promovată paroh al aceleiași parohii.

— Ven. Ordinariat al Clujului a împărțit mai nou următoarele distincții: *păr Augustin*

Fărcaș din Fundătura și *păr. Nicolae Enghis* din Petrești, au fost numiți protopopi onorari; *păr. Victor Olteanu* din Șicuț, *Constantin Banclu* din Bunești, *Gheorghe Câmpănu* din Livada, *Ioan Rogneanu* din Țop, *Corneliu Popiu* din Orman și *Eugen Cerghi* din Sântioana, au fost numiți parohi.

— Ven. Ordinariat al Maramureșului a trecut pe *păr. Vasile Cochina* din Boinesți la Buteasa; pe *Dumitru Mercea* din Băița la Curtuișul Mare și pe *Ioan Munteanu* din Curtuișul Mare la Băița.

Pomenirea SS. Ciril și Metodi. Cehia și Moravia au închinat ziua de 5 Iulie c. comemorării cucernice a SS. *Ciril și Metodi*, apostolii Slavilor. În deosebi a fost sărbătorită această zi — după cum face cunoscut agenția *Ceps* — în localitatea *Velehrad* din Moravia, întâiul popas de propovăduire evanghelică a celor doi frați sfinți. Cu prilejul pomenit a avut loc la biserică din *Velehrad* o procesiune de proporții imense: peste 80.000 de credincioși, până și din cele mai îndepărtate colțuri ale Cehiei și Moraviei au luat parte la acest praznic ales. Imprejurimile localității erau tixite de cele mai bine de 8.000 automobile. Sf. liturghie pontificală solemnă a fost urmată de o conferință mișcătoare pe tema: „Aceștia sunt Părinții noștri!”

Locale. Dumineca viitoare, X după Rușalii (și praznicul Schimbării la Față) va predica în catedrală *păr. Filip Pop*, rectorul internatului Școlii Normale de băieți.

Pentru mai binele satului. *Păr. Liviu Costea*, preotul nostru din *Boziaș*, e dintre preoții aceia cari osteneșc din răspuțeri să-și vadă satul pe care-l păstoreșc tot mai înaintat sub toate raporturile. Mână în mână cu autoritățile civile lucrează acum să-i devină *Boziașul sat-model*, ceea ce, cu ajutorul lui Dumnezeu, va și fi într'un răstimp de prevăzut. În acest scop *păr. Costea* a aranjat Dumineca trecută, la *Bazna* o isbutită *serată*, la care a conferențiat *păr. Dumitru Neda* dela Blaj, iar clericul *Augustin Cosma* a cântat cântece populare acompaniat

este un ieziut lângă dânsul pururea, fără de a cărui știre și voie nici o carte nu poate scrie cuiva. Bucuros s'ar lăsa de unire ca aceasta, dar nu-l lasă. De a mâncat sărat, beie, că adevărat i-or umplea paharul. Așa dar textul citit de omonim este al lui Celei Mihail, nu al lui Șincai. Dar bine, știi omonime că te-ai luat după *Nicolae Densușanu*, care la fel a procedat cu Șincai?

Cu toate acestea omonimul zice la pag. 109 din „Legea”: Cât am putut m'am ferit de părerile mele subiective și m'am ferit mai ales de trei mari greșeli, pe care mereu le fac frații uniți: *textele reproduse nu le-am falsificat*! Aceasta o afirmă spre a asigura pe cetitor de veracitate care nu o are și a-l induce mai ușor în eroare.

In locul al 3-lea aduce în contra sfintei Uniri pe Petru Maior, citând din procanonul scris în 1783 sub influența Iosefinismului, care nu l-a publicat deși a trăit până în 1821, ci a fost publicat numai în 1894. Catolicismul lui Petru Maior se constată însă din apostolatul său ca profesor în Blaj până în 1785, ca protopop de Reghin până în 1808, ca censor al cărților românești la Buda până în 1821 și din scrisorile sale.

In locul al 4-lea aduce în contra sfintei Uniri pe Treboniu Laurian (citând din Magazin Istoric v. II. p. 326—329) care spune că numai clerul a avut foloase materiale din unire, iar unii și-au pierdut naționalitatea. — Cât privește foloasele unirii, ele sunt: religioase, culturale, naționale-politice și economice. Cât privește

pierderea naționalității câtorva, ea nu s'a făcut pentru unire, ci pentru ca anumiți interesați să intre în înalte funcții. Se pot cita cazuri de maghiarizări și înainte de unire.

In locul al 5-lea aduce în contra sfintei uniri pe Papiu Ilarian, despre care trebuie să știe și omonimul că a fost elevul calvinilor din Oșorheiu, așa că se explică tot ce spune contra bisericii catolice.

Să știe însă omonimul împreună cu toți ceice nu împărțășesc credința noastră catolică, că noi suntem catolici nu pentru autoritatea unuia ori altui scriitor cu mare renume și mari merite de alt ordin decât cel religios, ci noi suntem catolici pentru că adevărata biserică creștină este aceea care propune învățătură de credință și morală în conformitate cu sfânta Scriptură, cu sfinții Părinți, cu doctrina conciliilor ecumenice, în cari noi suntem fără meritul nostru și în care dorim să vină ceice serios își doresc mântuirea sufletului, căci sfinții Părinți (pe cari i-am citat altădată pe larg) ne învață clar că afară de această biserică nu există mântuire.

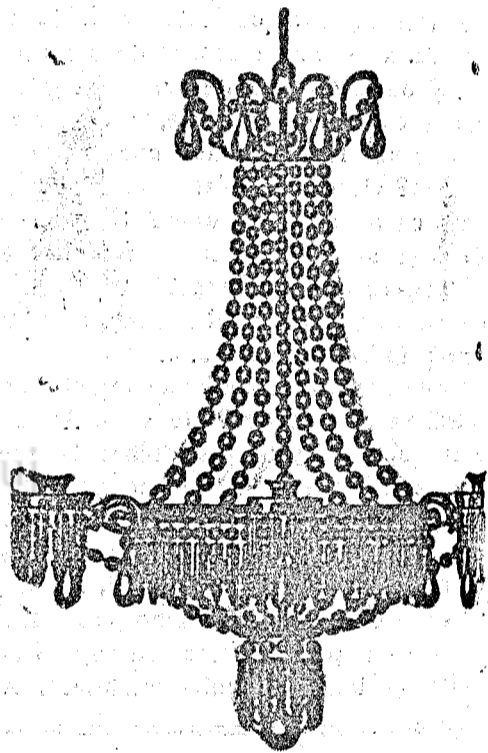
Dar omonimul s'a scandalizat de această „concluzie”. Nu se scandalizeze însă, ci să o studieze și să pună în practică ce i-se cuvine a pune, începând mai întâi a lăsa la o parte minciuna.

Omonimul a abuzat de paciința mea, făcându-mă să-i controlez textele reproduse falș. Pe toate nu i-le pot controla, căci m'a obosit și m'a plictisit cu adevărat.

la pian. Publicul aflător la băi a luat parte număr foarte frumos, așa că și venitele au respectabile.

Serbare religioasă la Borsec. Praznicul Sf. Ilie din acest an credincioșii din Borsec și cei aflători în acea stațiune materială au avut parte de o bucurie reală li-s'au sfințit sărbătorește clopotele bisericii, ruite de d. *Ion Drăganu*, notar în Rușii-Mare de viță grăzecer vâsăudean. Actul sfânt l-a vărsit *păr. Dr. Titu Malai*, canonic clujan, împreună cu *păr. Cojocaru* din Corbu și alții preoți. După sfințirea și ridicarea în tură clopotelor s'a slujit o sf. liturghie la care *F. Malai* a predicat, iar corul bărbătesc format din vilegiaturisti a dat răspunsurile.

† **Elena Chișiu**, născ. Corbu, so. preotului nostru din Bicazul Sălajului, a trecut la cele veșnice în 7 Iulie c., într'al 29-lea vîștii și 9 al fericitei sale căsătorii, mult plînsă de ai săi și de toată parohia căreia slujit ca model de pietate. — Aibă parte de dreptul

Comandați Policandru

la

LIBRARIA ANCA — CLUJ

din sticlă-cristal, în diferite forme pentru bisericile noastre dela să-

Tot aici găsiți **Sfeșnice** pentru toate mărimile cu 1—3 brațe, **cruci** de pereți și cu talpă din lemn, metal, nichel și argint și orice mărimă; **Berete** din Klott; **Colare** preoți. **Brăe**, (cingulum) pt. teologi, preoți, protopopi, în diferite lățimi și culori, din mătase sau lână. Se mai află: **Potire**, **Ciboria** sau **Cădelnițe**, **Chivot**, aurite și argintate. **Doștele** pentru altar cu 1—4 clopotele. **Drumul Crucii** (Calvaria) 14 buc. Icoane hârtie fine colorate în diferite mărimi.

Mare depozit de **Ornate și precepte**, în diferite culori, cu prețuri reduse icoane de hârtie și picturi. Tot soiul de rechizite: primale, Cărți de rugăciuni și biserictești, dalioane, rozare și steaguri pentru Reuniunile. **„Drumul Crucii”** avem gata în lemn de stejar cu cruce și înscrisuri 120 × 75 cm. rama, iar 75 × 54 cm. Icoane pictate artistic în oleu. Lucrare artistică toate cele 14 bucăți costă 35.000. Le.

Cereți catalogul detaliat și ilustrat